

Forenzní sexuologie II. Sexuální delikvence

Pachatelé sex. deliktů

- Většina pachatelů sexuálních deliktů nejsou sex.devianti
- Jejich jednání bylo sex. motivováno, nicméně vyplývalo z jejich osobnostní či sociální patologie
- Tr. čin znásilnění páchají ve velké většině muži bez sex.deviace
- Tr. čin pohlavní zneužití většinou také páchají nedevariantní muži
- U pravého incestu je dg. pedofílie výjimečná

Nedeviantní pachatelé

1. **Sociosexuálně a psychosexuálně nezralé osoby** - porucha diferencování věku či pohlaví, nedostatečná možnost fyziologické adaptace s vrstevnicí (pohlav.zneužití, exhibice, sex.agrese)
2. **Osoby se specifickou poruchou osobnosti** - emočně nestabilní, nezdrženliví, impulzivní - okamžitě vyhoví pudovým potřebám (hebefilní zločiny, sex agrese)
3. **Delikty podmíněné situačně**- alkohol, drogy
4. **Hypersexuální jedinci** - snížená volní kontrola a převaha pudové složky (hebefilní delikty, sex.agrese)
5. **Osoby s duševní poruchou či nemocí** - ment. retardace, demence, psychóza (pedo- hebefilní, exhibice)

Psychosexuální infantilismus

- Je nedostatečný vývoj sexuálního pudu. Fyziologicky se vyskytuje v pubertě. Nejedná se o sex. deviaci.
- Psychosexuální nevyzrálost se projevuje sexuální nevyhraněností, jak co do věku, tak co do pohlaví objektů sexuálního zájmu nebo co do způsobů preferovaných sexuálních aktivit.
- Psychosexuálně nezralí muži se obtížně prosazují v úvodních seznamovacích fázích dvoření, jsou tedy výrazně omezeni ve výběru a získávání dospělých partnerek.

Kazuistika - psychosex. infantilismus

„Panic nepolíbený, za ruku nevzatý“

- 21letý vyučený kuchař obviněný z pohl. zneužití, kdy opakovaně přiměl 9letou dívku, aby mu třela penis, nutil ji k orálnímu sexu, vkládal jí svůj pohlavní úd mezi nohy a k jejímu přirození.
- K činu se doznal.
- Se starší sestrou poškozené navázal vztah, nebyl vůbec sexuálně konzumovaný, což byl důvod, proč ho sestra nezletilé opustila.
- Do rodiny sester chodil téměř denně a společensky komunikoval se všemi členy rodiny.

Zajímavosti z anamnézy

- Vychováván prarodiči, matku vídal pouze zřídka. Z počátku ani nevěděl, že to je jeho vlastní matka. Od 12ti let vychováván matkou. Vztah konfliktní, matka ho nepřiměřeně fyzicky trestala.
- **Vita sexualis:** Mimo kontaktu s poškoz. nikdy nehladil žádnou ženu po těle ani přes oblečení a nedotknul se jejích intimních partií („*mám strach z kontaktů*“). Při hovoru na sex. témata byl v tenzi a silně se červenal. Doposud panic.
- Zjištěny **závažné nedostatky v sexuální výchově**. Jediným zdrojem informací byla kniha Příroda a člověk. Rozmnožování vysvětleno na zvířatech.
- Poškozená byla jeho první osobou ženského pohlaví, se kterou zažil alespoň mimokoitální aktivity.
- Ve věku asi 12t let obětí jednorázového pohlavního zneužití (anální koitus) svého opilého strýce. Vzpomínky na tuto traumatizující událost se mu nestále vrací.

Znalecké hodnocení

- Intelekt průměrné úrovně. Osobnost nevyzrálá zvláště po emoční stránce.
- Psychosexuální vývoj výrazně opožděný, na tomto se částečně podílela i emoční deprivace z dětství a také i fakt, že byl obětí pohlavního zneužití.
- Sexuálně motivované jednání vycházelo z vývojové sexuální poruchy typu psychosexuálního infantilismu. Příznaky svědčící po přítomnost poruchy sexuální preference typu pedofílie nebyly u obv. zjištěny.
- Po skončení znaleckého vyšetření nastoupil k dispenzární léčbě na sexuologické odd. Léčba je dobrovolná a může ji obv. kdykoliv dle svého uvážení ukončit. Nelze vyloučit, že motivace obviněného k dobrovolné léčbě je částečně způsobena také tlakem nyní probíhajícího tr. stíhání. Znalkyně proto navrhuje uložení ochranného sexuologického léčení v ambulantní formě.

Kazuistika - porucha osobnosti

„Muž, který potřeboval peníze na léky“

- 41 letý muž svobodný otec dvou malých dětí, doposud netrestaný, byl obviněn z loupeže a znásilnění.
- K první neznámé ženě přistoupil zezadu a bodnul ji nožem do boku a sebral jí batoh a utekl. Za měsíc na to přistoupil k další ženě, požadoval po ní sex, když odmítla, bodnul jí nožem do boku, odtáhl ji do ústraní, kde na ní vykonal soulož, pak jí sebral kabelku.
- Obv. se doznal. Poprvé byl opilý alkoholem. Potřeboval 400 Kč synovi na léky.
- Před druhým přepadením s poškozenou komunikoval na neutrální téma. Oběť byla značně opilá, čehož využil a navrhl jí sex. Po jejím odmítnutí na ni vytáhl nůž a odvedl ji mezi garáže. Také byl pod vlivem alkoholu (měl 2 piva).
- V době obou přepadení byl obv. emočně dysforický (po hádce s kamarádem, podruhé mu nevyšel "kšeft").

Sexuologické hodnocení

- **Vita sexualis:** vývoj bez nápadností, koitarché v 17letech, po vojně krátkodobé vztahy. Doposud 2 vztahy, které trvaly déle než rok. Po ukončení 1. vztahu na ženy rezignoval („*partnerka ho připravila o byt*“). Poslední 4 roky žije s družkou, mají dvě děti. Vztah hodnotí jako „*příjemný*“ a dostatečně sexuálně saturovaný, a to i v době nyní projednávaných deliktů.
- **PPG vyšetření :** zachyceny pozitivní reakce na sex. agresivní podněty, dominuje fyziologická reaktivita
- Charakter sex.deliktů by odpovídal patologické sexuální agresivitě či agresivnímu sadismu

Psychologické hodnocení

- **Intelekt průměrný**
- **Osobnost** s akcentovanými rysy- velmi silný náboj agrese. Má sníženou frustrační toleranci. Tato kombinace je riziková.
- ROR test svědčí pro nejasnosti a poruchy v oblasti sexuální identity i pro přítomnost úzkosti a problémů se sexualitou spojených.
- **Resocializace:** Doposud nevykazoval žádné delikventní chování. Resocializační předpoklady jsou reálné (tedy 3. stupněm 6ti stupňové škály). Záleží na samotném posuzovaném, zda svých resocializačních předpokladů skutečně využije.
- Odhad resocializace má poměrně nízkou predikční hodnotu (zejména vzhledem k tomu, že není dost dobře možné odhadnout, jaké vlivy budou na jedince v budoucnu působit a jak se bude jeho život utvářet vnějšími podmínkami).

Forenzní hodnocení

- U obv. nebyly zjištěny příznaky poruchy sexuální preference. Jednání obv. vyplývalo z jeho velmi silných agresivních rysů osobnosti, které byly potencované předchozí konzumací alkoholu a emoční dysforií.
- Rozpoznávací schopnosti plně zachovány. Schopnosti ovládací lehce, nejvýše až podstatně sníženy v důsledku prosté alkoholové opilosti.
- Je schopen odolat tzv. prvnímu doušku a z minulosti je s účinky alkoholu na své chování dostatečně obeznámen.
- Ochranné léčení nenavrženo

Kazuistika - hypersexualita

„Nuda na noční směně“

- 43 letý, ženatý muž s 6 měsíčním dítětem obviněn z distribuce dětské pornografie, kdy rozesílal fotky nahé dívenky. Na netu se vydával za tuto 11letou „sexuchtivou“ dívku a se zájemci následně emailově komunikoval. Mimo tuto dívku se vydával za dospělého muže, 68 letou pedofilně orientovanou ženu (*„to o mě nebyl takový zájem“*).
- Anonymní komunikací po netu si krátil dlouhé chvíle na nočních službách a sexuálně se při nich uspokojoval.
- Vždy měl větší sexuální chuť než jeho žena (i několikrát denně), v době jejího kojení ji nechtěl obtěžovat.
- Diagnostikována **hypersexualita**, osobnost fyziologicky strukturovaná.
- Ovládací schopnosti nepodstatně snižené, doporučena dobrovolná sexuologická léčba

Co bylo dál?

- Docházel na dobrovolnou léčbu na SO FN Brno
- S mužem se psychoterapeuticky pracovalo celý rok. Podařilo se změnit jeho koníčka, kdy nudu zaháněl focením zvířat z volné přírody.
- Byl natolik úspěšný, že posléze vydal vlastní kalendář s krásnými fotkami zvěře.

Kazuistika- situační delikt „Mladík, který si rád přihnul“

- 26,5 letý svobodný muž byl obviněn z těžkého ublížení na zdraví a znásilnění, kdy měl opakovaně fyzicky napadal svoji tehdejší partnerku, kterou ponižoval, tahal za vlasy, rukama bil, rdousil ji a při tom křičel, že ji zabije. Také ji vyhodil nahou před dveře bytu s tím, že si má jít vydělat peníze prostitucí. Když ho oslovila jiným jménem, bouchal jí hlavou o zed', potom z ní serval oblečení a vykonal na ni proti její vůli klasický styk. Po jedné hádce ji udeřil do silně hlavy až upadla, pak jí záměrně skočil na ruku, čímž jí způsobil zlomeninu loketní kosti a dále pak zhmoždění a otok mozku s vícečetnými ložisky prokrvácení. Vždy byl pod vlivem alkoholu.
- V minulosti byl opakovaně vyšetřován pro agresivní delikty napadení několika mužů (včetně policisty, kterého držel v tzv. v kravatě). Dvakrát napadl svoji tehdejší partnerku.
- Všechny delikty byly dle popisu podmíněny alkoholem.

Psychologické hodnocení

- **Intelekt** v pásmu dobrého průměru.
- **Osobnost** je normálně strukturovaná, ale zřetelně nezralá. Zjištěn agresivní náboj, který je u něj za běžných okolností vyrovnán prosociálními stránkami jeho osobnosti, ale v emočně zátěžových, nejasných, vágních interpersonálních situacích se však evokují agresivní reakce, jejichž tlumení posuzovaný nezvládá, zejména pod vlivem alkoholu.
- **Resocializace** záleží na tom, zda posuzovaný svých příznivých resocializačních předpokladů využije, zda se zřekne požívání alkoholu i na tom, v jakých dalších životních konstelacích se ocitne. Pokud by nadále požíval alkohol, byl by anticipovaný relativně příznivý vývoj jeho osobnosti z hlediska vztahu k protispolečenskému jednání závažně ohrožen. Doporučena dlouhodobá ambulantní psychoterapie k posílení sebekontroly.

Psychiatrické hodnocení

- Obv. netrpí závažnou duševní chorobou.
- Je postižen škodlivým užíváním alkoholu, ale nemá známky rozvinuté závislosti
- V případě přítomné prosté opilosti střední by došlo k nepodstatnému snížení ovládacích schopností, při zachovalých schopnostech rozpoznávacích.
- OL nedoporučena

Sexuologické hodnocení

- PPG vyšetření svědčilo pro preferenci fyziologických heterosexuálních aktivit.
- Pro obv. preferuje ženy a fyziologické heterosexuální aktivity.
- Pokud se obv. dopustil sexuálně motivovaného jednání tak, jak je mu za vinu kladeno, toto chování vyplývalo ze struktury jeho osobnosti (obecná agresivita v interpersonálních konfliktech potencovaná alkoholem),
- Event. sexuální agresi , tedy vynucení si sexu, mohl obv. použít jako prostředek k dosažení svého cíle - naplnění svých momentálních pudových potřeb nebo také jako mocenský projev své psychické a fyzické převahy v dané konkrétní situaci.

Kazuistika- mentální retardace

„Muž s duší dítěte“

- 19letý muž zbavený způsobilosti k právním úkonům byl obviněn ze znásilnění, kdy oslovil cizí 12 letou dívku , kterou potom násilím odtáhl do lesa, kde se jí snažil vysvléci, když ale poškozená začala křičet, že vše oznámí policii, svého jednání zanechal a z místa činu utekl.
- Nejdříve se obv. k činu přiznal, posléze uvedl, že „*se chtěl jen podívat na její kalhotky*“, později čin popřel zcela.
- V inkriminované době v dlouholeté psychiatrické ambulantní léčbě pro poruchy chování agresivního charakteru

Psychologické znalecké hodnocení

- **Intelekt** primárně snížený do pásma těžší debility - ve velmi hrubých rysech lze tuto úroveň porovnat s intelektovou úrovní osmiletého dítěte, přičemž mnohé mentální procesy jsou ale u průměrných osmiletých dětí rozvinutější.
- **Osobnost** strukturálně velmi jednoduché, výrazně infantilní, nedostatečně diferencovaná v oblasti emocionální tak i psychosexuální, s chudou a na primitivnější prožitky centrovanou emotivitou, deficitem až hrubé defekty v seberegulaci a hrozbou jednání,
- **Motivace jednání** byla nekorigovaná primitivními sexuálními potřebami. Oběť byla pro posuz. v podstatě bezvýběrová, příležitostná.
- **Resocializace** možnosti terapeutického působení jsou minimalizované, nicméně je schopen alespoň do jisté míry těžit z procesu edukace, resp. z procesu sociálního učení a fixovat nejzákladnější sociální normy a pravidla.

Psychiatrické a sexuologické hodnocení

- Obv. je postižen lehkou mentální retardací středního až těžkého stupně s výraznými poruchami chování. Porucha je trvalého charakteru, léčbou jsou pouze částečně ovlivnitelné poruchy chování.
- Výrazná diskrepance mezi fyziologickým somatosexuálním vývojem a retardovaným psychosexuálním vývojem se může projevovat sexuální apetencí, nezdrženlivostí a impulzivitou. Tyto sexuální potřeby korigují mentální schopnosti 8letého dítěte.
- **Nejedná se o sexuální deviaci.** Dítě zvoleno jako náhražkový snadno dostupný objekt.
- Schopnosti rozpoznávací podstatně snížené, schopnosti ovládací zcela vymizelé
- **Doporučena ústavní OL psychiatrická. Sexuologická léčba by byla pouze doplňková ve formě hormonálně tlumivé medikace.**

Kazuistika- org. porucha osobnosti

„Případ zlobivého dědečka“

- 63 letý ženatý, doposud netrestaný starobní důchodce jednorázově pohlavně zneužil (hlazením na prsou a genitálu, masturbací a pokusem o imisi) svoji 12 letou vnučku. Jednání se dopustil impulzivně v odpoledních hodinách, kdy manželka odešla na nákup. Byl bez ovlivnění návykovými látkami
- Doposud zcela somaticky zdravý a neměl žádné patologické chování.
- Poslední rok v manželství sex. abstinovat („ manželka už nechtěla“).
- Matka se léčí pro Alzheimerovu demenci.

Psychologické vyšetření

Intelekt průměrný, bez známek deteriorace, zjištěn mírný kognitivní deficit.

Osobnost nevyzrálá, pudová s agresivními rysy a s rysy závislosti. Projevy osobnosti se zesilovaly postupujícím kognitivním deficitem.

Organické poškození bylo zjištěno zejména ve složce osobnosti a zvládnání emocionality. Objevily se primitivní sexuální tendence, se kterými si posuz. nevěděl rady a které byly egodystonní.

Sexuologické hodnocení

- v předchorobí nezjištěno nezdrženlivé sexuální chování ani hypersexualita. Psychosexuální i somatosexuální vývoj klienta byl v normě. V dospělosti byl tento muž 20 let partnersky adaptován v rámci manželství, avšak posledních 9 měsíců před deliktem se pro zdravotní potíže manželky sexuálně saturoval pouze autoeroticky, a to i několikrát týdně.
- Hladina testosteronu vzhledem k jeho věku nadprůměrná.
- **PPG vyšetření** - narušená diferenciací věku i pohlaví sexuálních objektů.

Psychiatrické hodnocení

Organická porucha osobnosti, součástí této poruchy je mimo jiné i změna sexuální preference.

Navržena OLA psychiatricko- sexuologická

Léčba: Klient nadále v naší péči, užívává antidepressiva ze skupiny SSRI, po kterých došlo ke stabilizaci jeho psychického stavu. Medikován antiandrogeny ke snížení hladiny testosteronu a tím snížení sex. libida a puzení.

Opakovaným pohovorem s jeho ženou došlo ke stabilizaci manželství, avšak nikoliv po sexuální stránce.

Kontrolní psychologické vyšetření po roce neprokázalo prohloubení kognitivního deficitu

- O zastoupení sex. deviantů mezi pachateli sex.deliktů nejsou bližší údaje.
- Také neznáme procento nedelikventních deviantů v populaci.
- Nutnost znalecky zkoumat každého pachatele při podezření na sex.motivaci jednání
- Recidivy se může dopouštět i nedeviant, ale jeho jednání má většinou polymorfní obraz (zneužití, incest, znásilnění aj.)
- U sex. deviantů, kteří nebudou léčeni, je vysoké riziko recidivy (cca 60-80%)
- Recidivita u léčených deviantů je výrazně nižší:
po OLU 10-25%, po OLA až 25%